

Pratarmė

30 metų nuo trumpojo XX amžiaus pabaigos¹ yra pakankama distancija norint išgvildinti ir įvertinti istorija tapusius pokyčius. „Dainuojanti Baltijos revoliucija“ – „revoliucija su daina ir šypsena“ (Heinz Valk 1988) – gerai žinomas kultūrinės saviraiškos pavyzdys, paskatinęs politinę ir meninę kaitą. Žurnalo tematinis centras – muzikos pokyčiai iki 1990 metų ir po jų įvairuojančiuose kultūriniuose, socialiniuose ir politiniuose kontekstuose. Neapsiribojant Baltijos šalių regionu, muzikos transformatyviai galiai analizuoti pasitelkiami Europos ir kitų kontinentų kūrybos atvejai bei muzikos sąjūdžiai: Gruzijos (Nana Sharikadze analizuoja gruzinų muzikinę rezistenciją), Čekijos (Eva Vičarová nagrinėja sakralinės muzikos sąjūdžius Čekijos žemėse), Latvijos (Janis Kudinšas svarsto apie kultūrinės atminties virsmus latvių roko muzikoje), Estijos (Heli Reimann aptaria estų džiazio scenos konfrontacijas su sovietine kultūros sistema), Vokietijos (Charris Efthimiou analizuoja 1968 m. revoliucijos atgarsius Hanso Wernerio Henze'ės kūryboje), Kubos (Ivanas Cesaras Moralesas Floresas pristato 1990-ųjų transformacijas Kubos muzikinėje kultūroje) ir Lietuvos (Jūratė Katinaitė ir Danutė Petrauskaitė gilinasi į sovietmečio muzikinio elito permainas politinių lūžių metais, Ingrida Alonderė svarsto apie chorinės muzikos praktikų atsinaujinimą skaitmeninės revoliucijos kontekstuose).

Žurnalą atveria Gregoro Pompe'ės straipsnis, tiesiogiai apeliuojantis į aktualius muzikos istoriografijos pokyčius. Pasak autoriaus, po trumpojo XX amžiaus pliuralistinė kultūros būklė skatina eklektiškas prieigas, iš naujo apmąstant didžiųjų ir mažųjų muzikinių kultūrų istorinius pasakojimus. Įsitvirtinusius Darmštato klasikų kūrybos analizės įpročius ragina keisti Levonas Akopianas, serialios muzikos retorikos principus praplėsdamas naratyvumo samprata. Lietuvių muzikos klasiko Mikalojaus Konstantino Čiurlonio muzikos ir dailės korespondencijos atvejus nagrinėja Kirilas Smolkinas. Jis susitelkia į skirtingus menus vienijančią harmonijos kategoriją. Šiuolaikinės muzikos atlikimo specifiką nagrinėja Oleksandras Perepelytsia, išryškindamas atlikėjo emocijos ir gesto sąveikos aspektus. Performatyvių įgūdžių perdavimo iš kartos į kartą analizei skirtas ir Kristinos Lunos Dolininos straipsnis apie klasikinio indų šokio *Kathak* praktiką.

Žurnale tradiciškai supažindinama su jaunųjų lietuvių muzikologų darbais. Spausdinamas Karolinos Šaltmirytės kartu su bakalauro darbo vadove Rima Povilioniene parengtas straipsnis apie mikrotoninės muzikos idėjų sklaidą lietuvių muzikoje.

Atverdamas antrąjį savo gyvavimo dvidešimtmetį, žurnalas „Lietuvos muzikologija“ demonstruoja kultūrinį ir tarpdalykinį atvirumą, jau tapusį leidinio programine nuostata.

Redaktorių taryba

¹ Trumpuoju XX amžiumi vadinamas laikotarpis nuo 1914 m. iki 1989 m., eįs po ilgojo XIX amžiaus, kuris truko nuo 1789 m. iki 1914 m.

Foreword

Thirty years after the short twentieth century offers sufficient distance to explore and evaluate the changes that have become history. The Singing Baltic Revolution—“a revolution with a song and smile” (Heinz Valk 1988)—is a well-known example of cultural self-expression that has led to political and artistic change. The thematic focus of the journal is the changes in music before and after 1990 in diverse cultural, social, and political contexts. In the Baltic region and beyond, the transformative power of music is analyzed using cases of music composition and musical movements in Europe and other continents: Georgia (Nana Sharikadze analyzes Georgian musical resistance), the Czech Republic (Eva Vičarová examines movements of sacred music in the Czech lands), Latvia (Janis Kudinš considers transformations of cultural remembrance in Latvian rock music), Estonia (Heli Reimann discusses the confrontations of the Estonian jazz scene with the Soviet cultural system), Germany (Charris Efthimiou explores the echoes of the 1968 revolution in Hans Werner Henze’s work), Cuba (Ivan Cesar Morales presents transformations in Cuban musical culture in the 1990s) and Lithuania (Jūratė Katinaitė and Danutė Petrauskaitė investigate the changes in the Soviet time musical elite during the years of political turning points, while Ingrida Alondere reflects on how choral music practices have been updated in the contexts of the digital revolution).

The journal opens with an article by Gregor Pompe on current changes in music historiography: according to Pompe, after the short twentieth century, the pluralistic state of culture encourages eclectic approaches to the reconsideration of the historical narratives of major and minor musical cultures. Levon Hakobian calls for change in the established habits of analysis of the Darmstadt School composers, extending the principles of serial music rhetoric using the concept of the narrativity. The cases of music and art correlation in the work of the great Lithuanian painter and musician Mikalojus Konstantinas Čiurlionis are examined by Kiril Smolkin, who focuses on the category of harmony uniting different arts. Oleksandr Perepelytsia studies the specifics of contemporary music performance, highlighting aspects of the interaction between a performer’s emotions and gestures. Kristina Luna Dolinina’s article on the practice of the classical Indian *Kathak* dance is also devoted to the analysis of the transfer of performative skills from generation to generation. The journal traditionally introduces works by young Lithuanian musicologists: in this edition, it presents an article prepared by Karolina Šaltmirytė in cooperation with her bachelor’s thesis advisor Rima Povilionienė on the dissemination of microtonal music ideas in Lithuanian music.

At the beginning of the third decade of its existence, the *Lietuvos Muzikologija* journal demonstrates cultural and interdisciplinary openness that has already become its programmatic provision.

Editorial Board